

תקציר

מחקר זה בוחן את ההשערה כי קבלת החלטות של שופטים ושחקנים תחת לחץ של זמן במצבים מורכבים (כגון: עבירת תוקף בכדורסל) מושפעת מתנאים סביבתיים. במצב זה שופט נדרש להחליט אם לשרוק לעבירת תוקף לחובתו של שחקן מתקיף הבא במגע משמעותי עם שחקן מגן שמצוי בעמדת הגנה תקינה. שחקן מגן נדרש להחליט אם כדאי לו ליפול או להישאר על הרגליים.

250 אירועים בהם המגן נופל לאחר המגע עם המתקיף ו-251 אירועים בהם המגן נשאר לעמוד למרות המגע עם המתקיף נלקחו מ-89 משחקים בליגת העל גברים בישראל לעונת 2009-10. אירועי ה"נפילה" נותחו על ידי שתי קבוצות של שלושה מומחים (שופטים בכירים): קבוצה א' החליטה עבור כל אירוע אם המגן היה יכול להישאר על הרגליים למרות המגע, כלומר, עזר לעצמו ליפול. קבוצה ב' פסקה מה היא החלטת שיפוט הנכונה לכל אירוע. אירועי "נשאים" נותחו על ידי קבוצה אחת של שלושה מומחים שקבעו אם בוצעה עבירת תוקף בעת המגע.

השווינו בין החלטות השופטים במשחק להחלטות המומחים, בנוסף עבור כל אירוע נאסף מידע סביבתי: "ביתיות", זמן משחק, כמות קהל, תוצאת משחק, "מויניטיב" של קבוצות ושחקנים, וגובה של שחקנים. הממצאים המרכזיים כדלקמן: (1) המגן היה יכול להישאר לעמוד ב-163 מתוך 250 אירועי ה"נפילה". כלומר, המגן נהג "לעזור" לעצמו ליפול כדי לסחוט עבירות תוקף. (2) למרות שהחלטת המגן ליפול הגבירה את סיכויו לזכות בעבירת תוקף, השפעה כוללת על משחק ההגנה הייתה טובה יותר כאשר המגן נשאר לעמוד ולשמור על השחקן היריב. כלומר, מגן שמחליט ליפול לוקח סיכון לא מוצדק ופוגע במשחק ההגנה של קבוצתו. (3) לא נמצאו ראיות התומכות בהשערה כי החלטות שופטים מושפעות מתנאים סביבתיים המוזכרים לעיל. (4) השופטים היו מסוגלים במידה מסוימת להבחין בין נפילה כתוצאה מהתנגשות חזקה לנפילה "מבוזבזת", המומחים שצפו באירועים בתנאים מבוקרים היו בעלי כושר אבחנה גבוה יותר. (5) פער בין מומחים לשופטים בכמות השריקות להתחזות הצביע כי לשופטים היה קושי לשרוק לעבירת התחזות גם במקרים בהם התחזות המגן הייתה מובהקת. (6) פער בין מומחים לשופטים בכמות השריקות לתוקף באירועי "נשאים" הצביע כי לשופטים היה קושי לשרוק לעבירת תוקף באירועים בהם המגן נשאר לעמוד גם כאשר המגע שנוצר מוגדר כעבירת תוקף על פי החוקה.